

הידעת ?!

[א]

[א] איתא בספיה"ק **אגרא דפרקא** (אות קכד) וז"ל: לא יחשוב האדם על שום דבר שהוא במקרה ואיזה סיבה גרם, רק הכל **בהשגחת השי"ת**, ומי שנותן דעתו על המקרים, עליו הכתוב אומר (ויקרא כו, כג) והלכתם עמי קרי והלכתי וגו'. ו**קבלתי** בעת שיזדמן לאדם איזה עיגום וצער, **יזכיר ויאמר** הפס' (תהלים כה, ח) ראה עניי ועמלי ושא לכל חטאותי, כדי שישם אל לבו שהוא בהשגחת הבורא על עונותיו, כי כמה וכמה עוונות יש לו לאדם שאינם מתכפרים ע"י תשובה ויוה"כ, רק תשובה ויוה"כ תולין ויסורין ממרקין (יומא פו.), והשי"י שולח לו יסורים קלים, כדי לכפר עונותיו, וז"ש רז"ל (ערכין טז:) היכי דמי יסורין? אפילו הושיט ידו לכיס וכו', והוא דוקא כשמשים אל לבו שכל תנועותיו בחפץ הבורא. הבן הדבר. עכ"ל.

[ב] ובספיה"ק **אמרי יהודה לרה"ק רבי אברהם ארי' זרח לייביש מבערז'אן זי"ע**, פר' תצא (עה"פ השמר בנגע הצרעת וגו') כתב וז"ל: "...ואפ"ל ע"פ שאחז"ל (ברכות פ"ט מ"ה) "ובכל מאדך" (דברים ו, ה) בכל מדה שהקב"ה מודד לך וכו'. והנה זה צריך שמירה גדולה שיקבל באהבה אם באים עליו דינים, ח"ו, ולא יבעט ביסורים, ח"ו, כי הכל מאתו ית' ולטובתו שתהי לו כפרת עון וכו', וזהו השמר בנגע הצרעת (שם כד, ח), היינו אם באים דינים בחי' נגע צרעת, ח"ו, כנודע, [עלך] לשמור מאד, היינו לשמור שבכל מדה שמודד לך, אפ"י במדת הדין תקבל באהבה ולא תבעט ביסורין. רק תקבל באהבה ותתן אל לבך שהקב"ה מעניש אותך מדה כנגד מדה, כדי שתוכל להשכיל ולהבין במה חטאת שתדע מה לתקן.

וכמו ששמעתי **מאמנו"ר רבי משולם פייביש מבערז'אן ז"ל**, בשם חותנו זקנו **הקדוש מראפשיטץ ז"ל**, שהקדוש **רבי מענדלי מרימאנוב ז"ל**, הראה לתלמידיו איש עני שהלך יחף בחורף, ואמר להם ראו כי באמת זה הצער שיש לו, יוכל להיות לו לכפרת עון, רק יען שאינו מרגיש שהוא לו לכפרת עון מדה כנגד מדה, אין לו בזה כפרת עון ובחנם הוא מצטער, כי באמת העיקר הוא שיתן על לבו על מה הוא נענש ומצטער, כי הקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו הוא מעניש מדה כנגד מדה, כדי שמהעונש ירגיש האדם את חטאיו, ויזכור מה שפגם ויהי לבו נשבר בקרבו על חטאיו, ולב נשבר ונדכה אלקים לא תבזה (תהלים נא, יט), ומוחל לו. עכ"ל. [נתקבל מהרב מ. צ.]

[ב]

בספר מנהגי קודש רוז'ין (בני ברק תשע"ב, עמ' קמ"א) מובא וז"ל: מרן הס"ק **מרוזין** זיע"א סיפר, שזקנו **המגיד הגדול ממעזריטש** זיע"א ביקש מהתלמידים, שיתראו לפניו בימי הספירה, ולא דוקא בשבת אחת, אלא במשך כל שבתות הספירה. והרה"ק בעל **אביר יעקב מסאדיגורה** ת"א זיע"א סיפר, שאצל זקנו מרן **האדמו"ר מסאדיגורה** זיע"א, היו רגילים הבנים להיכנס לאביהם בימי הספירה כל יום בן אחד, וביום האחרון נכנסו כולם בזה אחר זה. ע"כ.

נחלתנו - שצט/א

מי יודע ומי מכיר ?

[א]

בספה"ק בעש"ט עה"ת (פר שמיני אות טו) עה"פ (ויקרא יא, ט) את זה תאכלו מכל אשר במים וגו', כתב וז"ל: יש קבלה **מהבעל שם טוב הקדוש זי"ע** שלא לאכול מין דגים הנקראים שלייען, או ציגינר פיש, לפי שיש עליהם חשש משום "שרץ השורץ על הארץ" (שם שם, מא). ע"י **דרכי תשובה** (סי' פ"ג סק"ז) בשם **אמרי שפר**. עכ"ל.

ויש בזה פולמוס גדול באחרונים, ואכמ"ל. ויש שלא אכלו אותם רק בחדשי תמוז אב.

רציתי לשאול, האם מי מהקוראים יודע מה הם דגים אלו ומה שמם בזמננו, והאם מוכרים אותם באיזה מקום בעולם, והאם הם מצויים בזמננו, והאם שאלה זו נוגעת היום למעשה?

[נתקבל מהרב אברהם בוים]

[ב]

בספה"ק חתם סופר פר' בחקותי, מביא בא"ד, וז"ל: וכי **בעה"ט** אם בחקתי תלכו (שם כו, ג), ר"ת **אב"ת**, וכתוב (תהי"ט סח, כ) ברוך ה' יום יום, (מלמד) [הלשון אינה מדויקת. ע"ש. אבל המכוון זהה. **המג"ה**] שהקב"ה נותן לצדיקים בכל יום מלא עומסו (סנהדרין ק, ק), ולפי הנ"ל לא יתן אלא יפתח אוצרו ואנחנו נקח כרצוננו בכל יום כחפצנו, ועי"ז יהי שובע בעולם, ומשום כן אם בחקתי תלכו, יהי שאר האותיות חוץ מר"ת **אב"ת** הנ"ל, יהי צירוף שאר האותיות "**כל יום תקח**". ועוד י"ל כי **אב"ת** הנ"ל מרמז על ר"ת ארץ ברית תורה, אותם צריך להזכיר בברכת המזון הממשיכים שפע ורב טוב, ועי"ז **עץ השדה יתן פרי**, היינו האותיות אחר "**עץ השדה**" שהם **פ"ק ותה"ו** שהם במספר **תקצ"ז** כמו "**שמים וארץ**" (ברא' יד, ט) כי הם עושים שמים חדשים וארץ חדשים במעשיהם הטובים. עכ"ל.

ואשמח מאד לראות אם יש מי שהוא בידו להעיר ולומר פשט בשלש התיבות, "**כמו שמים וארץ**". ואפשר בדרך אפשר אולי כוונתו הק', שמאחר שביאור שהאותיות שאחר "**עץ השדה**" (פ"ק ותה"ו) הן בגימ' תקצ"ז, אולי יש להוסיף לדבריו הק', שהר"ת של תיבות **יתן פרי**, שהם בגימ' **צ'**, ויחד וצירוף הגימ' הנ"ל **תקצ"ז** עולים יחד למספר **תרפ"ז**, כמנ"ח "**שמים וארץ**".

ועדיין צ"ע, אולי מי מהקוראים הנכבדים יודע הפשט בזה ?

[נתקבל מהרב שמחה פינחס שטראהלי]

[ג]

השבוע שמעתי מאחד מידידי איש נאמן דבר חידוש בלתי ידוע, כי קבל ממקור מוסמך כי אחד מגדולי החסידות לפני כמאה וחמישים שנה התבטא ואמר, כי **המהרי"ל** בתקופתו (תקופת הראשונים) חיבר את כל תפילות בתי המדרשות בכל העולם לבית מדרש שלו, ומשם מעלה את כל התפילות לפני אבינו שבשמים. אך מאז פטירתו של **המהרי"ל** - אמר - אין מי שיכול לחבר כך את תפילות כלל ישראל "**מלבד חכם תימני אחד בתימן**". סתם ולא פירש.

האם ידוע ומפ' שמועה זו? וא"כ היכן המקור לשמועה זו? ומיהו אותו צדיק שאמר כן לפני כק"נ שנה?

[נתקבל מהרב מ. י. כ.]

!! תגובות !!

[א]

הרב יעקב שמעון הירש, מכון "מתקנות התורה" = בגליון שצח (מי יודע אות זו) מה שתיקן המגילה את הערה שלי על הגימטריה של 'תפארת שלמה', עדיין חסר 100 ואולי צריך להגיה במקום 'אבד' ל'כתוב' 'אבדק' ק'.

[ב]

הרב ישראל קלוזנר = בגליון שצח (מי יודע אות זו) בקשר למה שהוזכר בענין הלשון "לסמוך עליו בשעת הדחק" שלא מצינו כמעט לשון כזו על תנאים ואמוראים, יצוין לדברי הרבני"ה (סי' תרנ"ג), והאור זרוע (סי' ש"ט) שהביאו מהירושלמי לענין שיעור אתרוג, "לא מצא כביצה - כדאי הוא ר' מאיר לסמוך עליו בשעת הדחק".

[ג]

הרב דוד צבי הירש מייזליש = בגליון שצח (מי יודע אות זו) על אודות הגימטריה של הקדמת ספה"ק תפארת שלמה [על המגילה הטענה הא לתקוני שדרתך, והנה אבדה המאה הי"ד] לכאורה אם נוכל לתקן אולי כצ"ל: "שלמה הכהן בן פרומט אבדק"ק ראדאמסק" בתוספת אות ק' נוסף במלה אבדק"ק, ואות א' אצל ראדאמסק ועם הכולל - אתיא שפיר.

וכאשר אמרו בואו חשבון, הרגשתי כי גם בגימטריה הקודמת ישנה ט"ס וצ"ל: "עם אותיות ב' התיבות שלמה הכהן", דהיינו שצריכים להוסיף עוד ח' שיעלה ויבוא ויגיע למספר 'תפארת'.

[ד]

הרב בן ציון גרינפלד, ברוקלין = [א] בגלי' שצ"ח (מי יודע אות זו) העיר המגילה על הסה"ק "שער יששכר" (אייר, מאמר גל עיני אות כ"ה) שכי' בא"ד על הלי' "כדאי הוא ר"ש לסמוך עליו בשעת הדחק" - יי"ל רומז דייקא על רבי שמעון סתם שהוא רשב"י, והקי' הלא פשיטא שהכוונה אליו וכו'. - הנה בסה"ק שם הוא במוסגר כדרכו תמיד בכך, וז"ל: ולא מצינו לשון כזו על תנאים ואמוראים, יי"ל רומז דייקא על ר"ש (סתם. שהוא רשב"י) שעליו וכו', ע"ש. ופשוט שלא בא לחדש דבר, רק שבדרך אגב כתב כן כפשיטות, ואין כאן קושיא.

[ב] שם (מי יודע אות זו) הובא מספר הליכות שלמה מהגרש"ז אויערבאך זצ"ל (תפילה פ"י ס"ד) שאין להפסיק לקדיש ולקדושה [לפי המשך הדברים, היינו אפי' במחשבה] בשעה שהכהנים מברכים, ובדבר הלכה (שם אות ח') לפי שהקב"ה עומד בעצמו מאחורי הכהנים ומסכים לברכתם (מובא בטור סי' קכ"ח בשם הירושלמי סוטה פ"ז ה"ב), הוי כאילו המלך בעצמו מדבר עמו ואין ראוי להפסיק עתה לכלום אפילו לדבר שהוא כבודו של מלך כמו 'קדיש', ואינו דומה להפסיק אפילו באמצע תפילת העמידה לשמוע קדיש או קדושה, שכן בה הוא עוסק בעבודת המלך ומותר לו לעבוד עבודה אחרת, אבל בנדון דידן כאילו המלך מדבר עמו. ע"כ.

ולמעשה פלוגתא היא במס' חולין (מט.). לרבי עקיבא "ואני אברכס" (במדבר ו, כז) קאי אישראל המתברכים, ולרבי ישמעאל קאי אכהנים שמתברכים מהקב"ה בשעה שהם מברכים את ישראל (מובא במשנ"ב סי' תי"ל ס"ק כ"ב), ולפי ר"י אולי שרי לישראל המתברך להפסיק, דיי"ל דהוי כאילו המלך בעצמו מדבר עם "הכהנים", אבל לא עם "ישראל", אך יי"ל דס"ל להגרש"ז זצ"ל דיש להחמיר כשי' ר"ע.

וסברא כזו מצינו במס' פסחים (קג.) שלח ליה אבוב דשמואל לרבי, ילמדנו רבנו, סדר הבדלות היאך? שלח ליה כך אמר רבי ישמעאל בר רבי יוסי שאמר משום אביו שאמר משום רבי יהושע בן חנניה, נהי"ק [נ"ר ה'בדלה יין קידוש, וס"ל דהבדלה קודם לקידוש] נחלתנו - שצטב

אמר רבי חנינא, משל דרבי יהושע בן חנניה [למה הדבר דומה?] למלך שיוצא ואפרכוס נכנס; מלווין את המלך ואחר כך יוצאים לקראת אפרכוס, ופירש רשב"ם (קב: ד"ה ושמאל) כדמפרש טעמא לקמיה, משל דרבי"ח למה הדבר דומה? למלך שיצא ואפרכוס נכנס, מלווין את המלך "השבת", להבדיל, ואח"כ יוצאין לקראת אפרכוס "לקראת יו"ט לקדשו". ע"ש, ויי"ל דגם רב דס"ל יקניה (שם) מודה לזה, ורק שם ס"ל קדושת היום עדיפא מהבדלה, או מטעם אחר. ע"ש ברשב"ם, וכמ"כ כאן, המלך בעצמו מדבר עמו וא"א לעוזבו ולילך כנגד בחינה פחותה ממנו, דהיינו עבודת המלך, שעכ"פ אינה בדיבור עמו ממש, כנ"ל.

ובאמת מצינו גבי אברהם אבינו ע"ה שאע"פ שדיבר עם הקב"ה בעצמו, הלך לקראת המלאכים, ודרשו חז"ל (שבת כז.); שבועות לה: אמר רב יהודה אמר רב, גדולה הכנסת אורחים יותר מ"הקבלת פני שכינה". ע"ש. ונמצא לכא' שכשהקב"ה בעצמו מדבר עמו היינו הקבלת פני שכינה, ולהנ"ל היינו דקדיש וקדושה וכד' אינם כ"כ כהקבלת פני שכינה.

ויל"ע ב"קידוש לבנה" שענינה הוא "הקבלת פני השכינה", וכדתנא דבי רבי ישמעאל אילו לא זכו ישראל אלא להקביל פני אביהם שבשמים פעם אחת בכל חודש דיים אמר אביי הלכך מברכין מעומד. מרימר ורב אשי מכתפי להו ומברכי, פי' דרך חשיבות להקביל פני שכינה דרך כבוד" (טור או"ח סי' תכ"ו; מהגמ' בסנהד' מב. ופרש"י), וא"כ גם האם שם נימא דאסור להפסיק לקדיש וקדושה וכד', אע"פ שהיא ברכה ארוכה; יעוין במשנ"ב (סי' נ"ד סק"ג) מחיי אדם (כלל ה' ס"ג)?

[ג] עוד על אודות הרה"ק רבי חיים לערמאן אדמו"ר מדאברין בהרה"ק רבי אליהו אבד"ק וויסקוט ועוד, זי"ע, עי' לאורך כל הספה"ק "שיח שרפי קודש" ענינים רבים מהם; ורצו"פ חותמו, ושל בנו רבי שמחה בונם לערמאן מלאדז - שדבריו מובאים בספר הנ"ל:

[ה]

הרב ישכר דוד קלוזנר = בגליון תצח (מי יודע אות זו) שואל במ"ש ב'תניא' (פמ"ז): "והנה בכל דור ודור וכל יום ויום חייב אדם לראות עצמו כאילו הוא יצא היום ממצרים" וכו'. האם ידוע על פוסקים נוספים שדעתם כך?

ב'הגדה של פסח' עם לקוטי טעמים, מנהגים וביאורים (הוצאת תנש"א, ח"ב עמ' תרי"ז) וב'אגרות קודש' (חלק כה, עמ' קצט) כותב כ"ק אדמו"ר זי"ע: "בכל דור ודור וכל יום ויום כו': לשון משנה (פסחים כ, ה) היא "בכל דור ודור חייב כו'", ולכאורה הפירוש בזה הוא דקאי אהמשה עשר בניסן שבכל דור ודור (ולא בכל יום). ולכן הוסיף אדה"ז את התיבות "ובכל יום ויום", שבזה מפרש שהחוב לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים אינו רק בט"ו בניסן, אלא בכל יום ויום. וכנראה כוונתו שזוהי כוונת המשנה, שהרי (א) אין לדברי אדה"ז מקור אחר, (ב) אדה"ז מתחיל בלשון המשנה. ואולי אפ"ל דמפרש דהמשנה דפסחים משלימה את המשנה ספ"ק דברכות (פ"א מ"ה) שצ"ל סיפור יצי"מ בכל יום, ומבאר שצ"ל באופן ד"כאילו הוא יצא ממצרים". ועפ"י יתורץ גם מה מביאים כו"כ נפק"מ בין מצות סיפור יצי"מ בפסח למצות הסיפור בכל השנה, ולא תירצו דרק בפסח צ"ל "כאילו הוא יצא ממצרים". עכ"ל. ועי' ב'תניא השלם' (עמ' תרסט).

הרי ש"אין לדברי אדה"ז מקור אחר" אלא "שזוהי כוונת המשנה".

ויש להוסיף, דלכאורה הא גופא מנין לומר שזוהי כוונת המשנה? ויי"ל ד'בכל דור ודור' הוא הכללה שכולל בו ב' פירושים ומושגים: [א] 'בכל שנה ושנה' כשחוגגים את חג הפסח בט"ו בניסן (ע"ד פורים). [ב] 'בכל יום ויום' בעבודת ה'. ואילו היה נאמר (רק הפירוש והפירוט) 'בכל שנה ושנה', לא היה נכלל בזה המושג של 'בכל יום ויום' בעבודת ה'. ונמצא (יתירה מזו), דכיון שנאמר 'בכל דור ודור' ולא 'בכל שנה ושנה', זה עצמו מהוה הוכחה שיש גם 'בכל יום ויום' בעבודת ה' (שאל"כ היה נאמר במשנה ברור יותר 'בכל שנה ושנה'). וא"ש.

יתר השאלות והתגובות - יובא א"ה בגליונות הבאים